

Biomasskütusest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtete ning biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamise täpsemad nõuded

Vastu võetud 30.06.2023 nr 35

Määrus kehtestatakse energiamajanduse korralduse seaduse § 32³ lõike 13 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

- (1) Määrusega kehtestatakse täpsemad nõuded:
- 1) biomasskütusest toodetud energia osakaalu arvutamise põhimõtete ning biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamise kohta;
- 2) teabe esitamisele biomasskütuse geograafilise päritolu ning lähteainete kohta.
- (2) Määrust kohaldatakse elektri-, soojus- ja jahutusenergiat või kütust tootva ettevõtte käitisele, mille summaarne nimisoojusvõimsus on vähemalt 20 MW tahkete biomasskütuste ning vähemalt 2 MW gaasiliste biomasskütuste puhul.
- (3) Määrust ei kohaldata biokütusest ja vedelast biokütusest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamisele ning nende kütuste säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamisele.
- (4) Määrust, välja arvatud § 5 lõiget 6, 7 ja 8 ning § 6, ei kohaldata Euroopa Komisjoni poolt tunnustatud vabatahtliku kava kasutamisel biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks.

§ 2. Terminid

- Käesolevas määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:
- 1) massibilansisüsteem on jälgimise süsteem, et koguda tarneahelas ja energia tootmises teavet biomasskütuse koguse, päritolu, kategooria ja muu kohta ning mis võimaldab biomassi saadetiste omavahelist segamist;
- 2) päritoluteave on andmed, mis tagavad biomasskütuse tooraine jälgitavuse kuni selle kasvatamise, saagi koristamise, langetamise, saabumise või kogumise kohani;
- 3) audit on tegevuste kogum, mis vastab üldtunnustatud akrediteeringu tingimustele, et tagada ettevõtte tegevuse objektiivsus ning vastavus energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32³ sätestatud kriteeriumidele ja nõuetele;
- 4) ettevõtja on elektri-, soojus- ja jahutusenergia või kütuse tootja, kes kasutab lähteallikana biomassi;
- 5) sekundaarne puidu biomass on puidutööstusettevõtte jäätgid ja jäätmed.

§ 3. Biomasskütusest toodetud taastuvenergia osakaalu arvutamise põhimõtete ja biomassi säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamine

- (1) Kui ettevõtja ei ole biomasskütuse säästlikkuse nõuetele ja kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks kasutanud energiamajanduse korralduse seaduse § 32³ lõikes 11 nimetatud kavasid, peab ta sisse seadma kohase kontrollisüsteemi, mis:
- 1) sisaldab meetodeid ja tegevusi, mis tagavad, et massibilansisüsteem töötab suure usaldusväärsusega;
- 2) on kavandatud ettevõtja riskipõhisest hindamisest lähtudes;
- 3) võimaldab kontrollida biomassi säästlikkuse nõuete ja kriteeriumide täitmise tõendamiseks kasutatud dokumentatsiooni.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud riskipõhist hindamist tehakse sellise metsa ja põllu biomassi kasutamise riski vähendamiseks, mis ei vasta energiamajanduse korralduse seaduse §-s 32³ sätestatud säästliku ülestöötamise nõuetele ja kriteeriumidele. Ettevõtja võib kasutada riigi kohta tehtud riskipõhiseid hindamisi, mille on koostanud vabatahtlike kavade või sertifitseerimisskeemide esindajad või riik.
- (3) Biomassi säästlikkuse nõuete ja kriteeriumide täitmise tõendamiseks peab ettevõtja koguma hangitud biomassist toodetud biomasskütuste käesoleva määruse §-s 4 nimetatud eri kategooriate päritoluteavet, mis võimaldab tõendada päritolu. Päritoluteave peab olema lisatud biomasskütuste kaubasaadetele või olema kättesaadav auditi käigus.
- (4) Biomasskütuse materjali päritolu peab olema tuvastatav:
- 1) katastriüksuse ja võimaluse korral metsaeraldise tasemeni käesoleva määruse § 4 lõigetes 2 ja 8 nimetatud materjalide puhul;
- 2) katastriüksuse tasemeni käesoleva määruse § 4 lõigetes 4 ja 6 nimetatud materjalide puhul;
- 3) tootja asukohani käesoleva määruse § 4 lõikes 5 nimetatud materjalide puhul;
- 4) jäätmete ladustamis- või kogumiskohani käesoleva määruse § 4 lõikes 7 nimetatud materjali puhul.

§ 4. Asjakohaste tõendite loetelu biomasskütuste kategooriate kaupa

- (1) Biomasskütuste kategooriad on:
- 1) metsamaalt pärit puidu biomass;
- 2) mittemetsamaalt pärit puidu biomass, muu hulgas elektriliinidealusest maalt, teeäärtest, kraavidest, haljastuselt jms;
- 3) sekundaarne puidu biomass;
- 4) põllumajanduslik biomass, näiteks mittemetsamaal toodetud põhk, hein jms;

- 5) muud puidujäätmed;
- 6) raadamise käigus toodetud biomass;
- 7) mittesäästlik biomass.

(2) Asjakohased tõendid metsamaalt pärit puidu biomassi päritolu ja koguse kohta on:

- 1) katastriüksuse tunnus;
- 2) metsateatis;
- 3) veoseleht;
- 4) raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamise ning metsamaterjali töötlemiseks või ladustamiseks andmise leping või akt;
- 5) metsamaterjali üleandmise-vastuvõtmise akt;
- 6) muu dokument, mis tõendab puidu päritolu.

(3) Asjakohased tõendid mittemetsamaalt puidu biomassi päritolu ja koguse kohta on:

- 1) materjali üleandmise-vastuvõtmise akt;
- 2) katastriüksuse tunnus;
- 3) muu materjali omandit, päritolu või hankimise seaduslikkust tõendav dokument.

(4) Mittemetsamaalt pärineva puidu biomassi korral peab ettevõtte koguma ja tarnija esitama päritoluteabena katastriüksuse tunnuse.

(5) Sekundaarse puidu biomassi korral peab ettevõtja koguma ja tarnija esitama:

- 1) sekundaarse biomassi tootja nime;
- 2) sekundaarse biomassi ostulepingu koopia, mis sisaldab infot tarnitava kauba koguse ja kirjelduse kohta;
- 3) müügiarvete numbrid ja maksekorralduse koopiad.

(6) Põllumajandusliku päritoluga biomassi tarnete puhul peab iga saadetise juurde olema lisatud päritoluteave ja kogus, mis selgitaks, milliselt katastriüksuselt, sealhulgas kõlvikult, on biomass kogutud.

(7) Asjakohased tõendid puidujäätmete päritolu ja koguse kohta on:

- 1) materjali üleandmise-vastuvõtmise akt;
- 2) materjali omandit käsitlev dokument;
- 3) jäätmele oleku lakkamise dokument;
- 4) muu dokument, mis tõendab materjali hankimise seaduslikkust.

(8) Asjakohased tõendid raadamise käigus toodetud puidu biomassi päritolu ja koguse kohta on:

- 1) katastriüksuse tunnus;
- 2) õigusaktidest tulenev kehtiv projekt, hoolduskava või muu dokument, mis on maa kasutamise aluseks muul otstarbel kui metsa majandamiseks;
- 3) metsateatis.

(9) Kui müügitehinguga kaasnevad päritolu tõendavad andmed on juba mõne teise müügilepingu osaks, siis teist korda samu andmeid esitama ei pea. Tehingute kontrolli jaoks andmete esitamine ei pea hõlmama hinnainfot.

(10) Kui biomassi päritolu ei ole võimalik tuvastada ja tõendada, siis käsitletakse seda mittesäästliku biomassina.

§ 5. Nõuded auditeerimisele

(1) Audiitorettevõtja peab olema tarneahelas osalevatest ettevõtjatest ja auditeeritavast tegevusest sõltumatu ning omama tunnustatud Rahvusvahelise Akrediteerimisfoorumi (IAF) või Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (EA) akrediteeringut.

(2) Audiitorettevõtja peab olema akrediteeritud Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) standardi 17065 kohaselt ja audiitor peab auditeerima nimetatud standardis nõutud tingimuste kohaselt või järgides vabatahtliku kava nõudeid.

(3) Auditeerimisel järgitakse auditeerimise head tava ning hinnatakse ettevõtja kasutatud andmete kogumise sagedust ja meetodikat. Audiitor kontrollib, kas kasutatud andmete kogumise süsteemi puhul on täidetud järgmised nõuded:

- 1) päritoluandmete olemasolu tarneahela kohta on tagatud käesoleva määruse § 3 lõigetes 3 ja 4 ning § 4 lõigetes 2–8 nõutud ulatuses;
- 2) andmete kogumise süsteem tagab andmete täpsuse ja usaldusväärsuse.

(4) Auditi aruandes peab sisalduma vähemalt järgmine teave:

- 1) auditeeritava ettevõtja nimi ja lühikirjeldus;
- 2) auditeerimise kriteeriumid ja põhimõtted, mida auditeerimisel järgiti;
- 3) säästlikkuse kriteeriumidele ja nõuetele vastavuse tõendamiseks kasutatud meetod ja selle õige kajastus aruandes;
- 4) tarneahela järelkontrolli tulemus, kui järelkontroll oli vajalik;
- 5) kokkuvõtte;
- 6) järeldus.

(5) Auditeeritava ettevõtjal peab olema dokumentatsioon, mis tõendab audiitorettevõtja ja audiitori pädevust ja sõltumatust. Ettevõtja tellitud audit peab vastama nõuetekohastele usaldusväärsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standarditele.

(6) Ettevõtja esitab digiallkirjastatuna auditi aruande Keskkonnaametile keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu kord aastas hiljemalt auditeeritava aastale järgneva aasta 25. veebruariks.

(7) Rühmaauditeid võib teha tingimustel, mis on sätestatud komisjoni rakenduse (EL) 2022/996 kestlikkuskriteeriumide ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise kriteeriumide ning maakasutuse kaudse muutuse vähese riski kriteeriumide kontrollimise eeskirjade kohta (ELT L 168, 27.6.2022, lk 1–62) artikli 11 lõike 3 punktis c) ja artiklis 12, et aidata leevendada eelkõige väikeste ettevõtjate halduskoormust.

(8) Audiitorettevõtja esitab Keskkonnaameti taotluse korral kogu asjakohase teabe, mis on vajalik järelevalve tegemiseks, sealhulgas auditite täpse kuupäeva, kellaaja ja koha.

§ 6. Teabe avaldamine kasutatud kütuste kohta

(1) Ettevõtja avaldab oma veebilehel teabe biomasskütuse geograafilise päritolu kohta riigi tasemel ning kütuste lähteained, näiteks biomass, gaas, tonnides või megavatt-tundides. Lähteainetest toodetud elektri- ja soojusenergia kogus avaldatakse megavatt-tundides ja kütuste energiakogus avaldatakse megadžaulides.

(2) Ettevõtja esitab veebilehel eelnenud kalendriaasta kohta teavet hiljemalt järgneva kalendriaasta 1. maiks.

Kristen Michal
Kliimaminister

Keit Kasemets
Kantsler